

Editörden

Geçmişî dönemlere ayırarak incelemek hem çok sık başvurulmuş hem de çokça eleştirilen bir yöntem. İnsanlar yaşarken farklı uğraklardan geçtiklerini düşünürler mi, gelip geçmekte olan zamana anlam atfederler mi, yoksa zaman bu gibi öznelliklerden bağımsız olarak mı akıp gider? Tarihi dönemlere ayırmak yaşarken değil de, sadece *ex post facto* yapılan ve araştırmacılara özgü bir düşünsel eylem midir? Bu sorular hem dönemleri hem de dönemlere atfedilen anlamları belirler. Bununla birlikte, ve bizim için daha önemlisi, güncel soru ve tartışmalarımızın ne kadar bu dönemleme uğraş ve tartışmasından ayrı olduğu. Dönemlemenin sadece geçmişe ve tarih çalışmalarına özgü bir düşünsel eylem olduğunu söylemek çok zor. İnsanın anlam arayışının sınırlarının uçsuz bucaksız olduğu ve yaşadığı döneme ilişkin de bitimsiz sorular içerdiği bir gerçek.

Son yıllarda bizi sürekli meşgul eden sorular var: Nasıl bir çağda yaşıyoruz? Artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı yeni bir dönem mi açılıyor? Bu büyük dönüşüm çağının sonunda insanoğlunu neler bekliyor?

Aslında bu sorgulamanın kendisinin geçmişe olduğu kadar, bugüne özgü olduğunu düşünmek de naiflik. 80 ve 90'lar dünyası "tarihin sonu" olarak adlandırıldığında da, benzer şekilde köklü bir değişim yaşandığı düşünülüyordu. Değişim o kadar köklü görülüyordu ki, zamanı bile durduracak güçte olduğuna atıfla böyle bir metafor kullanılabiliyordu. 2000'lerde "değişmeyen tek şey değişimin kendisidir" deniyor; "katı olan her şeyin buharlaştığı" bir dönem resmediliyordu. Görülüyor ki, insanoğlu sürekli olarak yaşadığı zamanı dönemlendiriyor ve onu anlamlandırmaya çalışıyor. Dahası çoğu zaman onu biricik görme eğilimi içinde oluyor.

İster geçmişte ister bugün olsun, zamanı bu şekilde sürekli farklı dönemlere ayırma eğilimimiz sıradanlaştığı oranda, bu dönemlerin

içeriğini acaba nasıl dolduruyoruz sorusundan uzaklaşıyoruz. Çağlara adını bizim verdiğimiz unutuluyor. Yeniden mesafelenmemiz gerekiyor. Belli bir mesafeden baktığımızda ise, o dönem için neyi öne çıkardığımızın veya neyi geride tuttuğumuzun, yani neyi bütünden soyutlayıp öne çıkaracağımızın önemli olduğunu anlıyoruz. Dönemlemenin ve dönemlere atfedilen anlamın aslında bakış açımızın ürünü olduğunu görmeye başlıyoruz.

İçinden geçmekte olduğumuz ve hiçbir döneme asla benzemediğini iddia ettiğimiz bugün için, aslında biz, özel olarak neyi öne çıkarmayı ve neyi geride tutmayı tercih ediyoruz? Bir çok dönemde olduğu gibi bugün de, teknolojik gelişmeler başı çekiyor. Ancak bu sefer diğer dönemlerden farklı olarak, sadece bir dönemin değil insan'ın bile ötesine geçilecek yeni bir çağın kapısını aralayacak teknolojik gelişmeler öne çıkıyor. Üretken yapay zeka, robotik teknolojileri vb. salt verimlilik iştahının değil, yeni bir dünyanın da kapılarını aralıyor. Post-modern'in yerini post-androposen bir döneme bırakacağı iddia ediliyor. İnsana, onun oluşturduğu kamu'ya dair bildiğimiz ne varsa alt üst olduğu ve olacağı iddia edilen yeni bir dönem. Faillerin ve failliklerin değiştiği bir dönemde, elbette eski bilgi üretim ve aktarım yöntemleri de sarsılıyor ve sorgulanıyor. Peter Fleming'in *Karanlık Akademi – Üniversiteler Nasıl Ölüyor?* kitabı (2025) her gün daha fazla döneme damgasını vuruyor.

xiv

Bu dönem tablosu koşulsuz, sorgusuz sualsiz karşımıza çıkan ve içinde yaşarken bizi kuşatan bir tablo gibi duruyor. Her dönemin hegemonik algısında olduğu gibi, neyin öne çıkacağı ve neyin geride tutulacağı tektipleşiyor. Buna paralel, dönem soyutlaması ve onu soyutlama biçimimiz de tektipleşiyor.

Ancak her gün yeni bir haberde, alınan yeni bir kararda, yapılan yeni bir düzenlemede, atılan yeni bir imzada, açılan yeni bir davada, devam eden bir kamu politikasında, bu tektipleşen dünyanın da kendi çelişkilerini ürettiğini görüyoruz. Ve bu gerçekliğin teknolojik

gelişmelere indirgenebileceğine dair görüş flulaşıyor. Kitap sayfalarında karşımıza çıkan şu soru ve tespitler, sadece kağıt üzerinde karşımıza çıkmakla kalmıyor, kendi hayatlarımıza değiyor. Yuval Noah Harari'nin *21. Yüzyıl için 21 Ders* kitabında (2018) "Bir gün atlar gibi insanlara da ihtiyaç kalmadığında ne olacak?", diye sorduğunda kanımız donuyor. Cezayir'de Fransız sömürgeciliğinin zorunlu iskân politikalarının izini süren Bourdieu ve Sayad'ın (1964) "[Geleceği öngörmekten alıkoyan] zorunlu öngörüsüzlük hali, kaderci bir teslimiyete mahkum eden, geleceğe dair mutlak bir inançsızlığın ifadesidir." sözlerini okuduğumuz zaman, sadece o yüzyılı değil, bu yüzyılı da okuyormuşuz gibi hissediyoruz.¹

Bu nedenle, farklılığı ve özgünlüğü kadar, bugünü ve geleceği uzun insanlık tarihinin bir parçası olarak görerek, tüm bu çelişkileri, çatışma başlıkları, sınırları ve olanakları içinde açıklamamızı ve öngörmemizi sağlayacak yeni soyutlamalara ihtiyacımız var. Bunu bir sohbet robotuna yazdığımız komut dizisi ile yapamayız. Hiçbir üretken yapay zeka teknolojisi bizim adını koymadığımız bir durumu tespit edecek, sorunu soracak ve çözümü bulacak değil. Dahası hiçbir durumda sorunlarımızı bizim adımıza dert edinecek değil. Onlar bizim somut dünyamızın somut durum ve sorunları. Bir yapay zeka teknolojisine faillik (*agency*) verdiğimiz durumda dahi, ürettiği bilgi bizim somut dünyamıza etki ediyor. Savaş teknolojisi, sağlık sistemi vb. alanlardaki ilk uygulamalar da bunu gösteriyor. O nedenle, yüzümüzü bu somut gerçekliğe dönmeli, sorularımızı bu somut gerçeklikten çıkarmalı ve somut gerçeklikten uzaklaşmanın yaratacağı "hakikat-sonrası" (*post-truth*) algı karşısında sorgulayıcı olmalıyız. Bilimsel bilgi üretiminin yeni biçimlerine olanak tanıyacak da bu soyutlamalar olacaktır.

¹ Orijinali için bkz. "L'imprévoyance forcée est l'expression d'une défiance totale en l'avenir qui condamne à l'abandon fataliste." (Bourdieu ve Sayad, 1964, s.19).

Publicus, bu yeni sayısında da, bu minvalde yeni alanlarda özgün araştırma soruları soran ve cevaplar arayan makalelere yer veriyor. Bizleri bir görüş makalesi, altı araştırma makalesi, iki derleme makale, iki etkinlik raporu, bir söyleşi ve bir vefât yazısı ile buluşturuyor. Derginin son makalesi olmasına rağmen, burada ilk olarak ele almak istediğimiz yazı, Hasan Yöntem'in değerli hocamız Nermin Abadan-Unat anısına yazdığı vefât yazısı. Bu yazı vesilesiyle biz de öncelikle uzun yıllara yayılan araştırma ve eğitim çalışmalarıyla sosyal bilimlerin farklı alanlarına damga vurmuş; daha da önemlisi birçok akademisyene el vermiş hocamızı anmak istiyoruz. Nermin Hoca, siyaset bilimi, sosyoloji, hukuk, siyasal iletişim, kamu yönetimi gibi pek çok alanda üretim yapmış; dersler vermiş; hocalar yetiştirmiş bir isim. Ancak bizim açımızdan en önemlisi, sosyal bilimlerin toplumun gerçek sorun alanlarına yoğunlaşması gerektiğini bizlere göstermiş olması. Toplumsal cinsiyet çalışmaları, göç, siyasal davranış ve iletişim gibi alanlardaki öncü çalışmaları ve bu alanların kurucu isimlerinden olması bunun en açık göstergesi.

xvi

Publicus, bu sayıda kamu yönetiminin farklı alanlarında ortaya çıkan sorunların yenilikçi araçlarla aşılma ihtimalini konu alan bir çalışmaya yer veriyor. Gözde Atalay'ın "Yerel Katılımda Engelleri Aşmak: Ciddi Masa Oyunu Deneyimi" görüş makalesi, hem bir politika aracı hem de bir araştırma aracı olan City Making 101 adlı ciddi masa oyununu ele alıyor. Bu oyun deneyimiyle, yeşil kamusal alan senaryosu üzerinden yerel katılımı karşıma çıkan psiko-sosyal engellerin incelenmesi, tartışılması ve farklı pratiklerin oluşturulmasının imkanlarını arıyor.

Güncel kamu yönetimi uygulamalarının yarattığı ama gölgede kalmış bir çok konu, vaka ve kamu politikası var. Özlem Temizel, "Lunapark ve Benzeri Yerlerde Kamusal Denetim ve Kontroller: Mevzuat Açısından Bir İnceleme" başlıklı araştırma makalesinde bir kamu hizmeti alanı olan lunapark ve benzeri eğlence mekanlarının denetim

ve kontrolünü gündeme getiriyor. Son on beş yıl içindeki kazalardan yola çıkarak belediyeler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının denetim ve kontrolünde olan bu alanlarda can güvenliği ve esenliğin sağlanmasının önündeki mevzuat eksiklik ve yetersizliğini ortaya koyuyor. Nuray E. Keskin'in "Ali Dinçer 1. Sosyal Demokrat Belediyecilik Günleri (18-19 Nisan 2026), Ankara" etkinlik raporu da, sosyal demokrat yerel yönetim deneyimleri üzerinden, örnek ve öncü çalışmaları dergi sayfalarımıza taşıyarak yerel yönetim pratikleri üzerine düşünmemize imkan sunuyor.

Dünyada ve Türkiye’de ortak bir çok önemli sorun alanı var. Bu ortaklaşmayı görünür kılmak karşılaştırmalı çalışma birikimini ve elde edilen birikimin deneyime dönüşmesini sağlayabilir. Cevdet Kılıç ve Oytun Meçik’in "Arazi Düzenlemeleri ve Afet Yönetim Planlarının Entegrasyonu: Kamusal Kaynak Optimizasyonu Üzerine Bir Değerlendirme" araştırma makaleleri, ABD’deki 1994 Northridge Depremi ve Tayvan’daki 1999 Chi-Chi Depremi örneklerinden yola çıkıyor; Türkiye ve Japonya örneklerini hukuki altyapı ve planlama sistemleri üzerinden karşılaştırıyor. Afet öncesi riskleri azaltan afet planlarıyla entegre edilmiş arazi düzenlemeleri ve bütünleşik planlama uygulamaları ile, hem can ve mal güvenliğinin hem de dirençli yerleşimlerin oluşturularak kamu kaynaklarının sürdürülebilir ve etkin yönetiminin sağlanmasının olanaklarını tartışıyor. Fatih Tolga "Yeni Kamu İşletmeciliği Paradigmasının Politika Belgelerine Yansıması: 7552 Sayılı İklim Kanunu Üzerine Bir Analiz" başlıklı araştırma makalesinde ülke örnekleri üzerinden olmasa da, Türkiye’deki iklim politikasını geniş bir paradigmatic hatta ele almayı tercih ederek bu türe yaklaşan bir örnek sunuyor. Tolga, İklim Kanunu’nu Yeni Kamu İşletmeciliğinin önde gelen yazarlarından Chistopher Hood’un analitik çerçevesini çizdiği paradigmatic hat üzerinden ele alıyor ve bizlere Kanun’un bu hatta yakınsadığı noktaları gösteriyor.

Karşılaştırmalı çalışmalardan ayrı olarak, ülke örneklerine yoğunlaşan çalışmalar ayrı bir öneme sahip. Farklı ülkeler özelinde örnek vakaları gündeme getirme, derinlikli incelemeler yapma ve tartışmalar açma olanağı sunuyor. Beyza Güngör'ün "Kentsel Yönetişimde Toplumsal Cinsiyetin Anaakımlaştırılmasının Kurumsallaşması: Barselona Toplumsal Cinsiyet Adaleti Planlarının (2016-2020 ve 2021-2025) Karşılaştırmalı Analizi" başlıklı araştırma makalesi ve Burak Göçmen'in "Latin Amerika Ülkelerinde Kamucu Politikaların Uygulanması (1998-2015)" başlıklı derleme makalesi buna örnek. Güngör, Barselona; Göçmen Latin Amerika örneğine yoğunlaşarak uygulama pratiklerini mercek altına alıyor. Bu iki makaleye, Hilal Kara'nın "Demokrasinin Lojistiği: Ontario Seçimlerine İçeriden Bakmak" etkinlik makalesini de ekleyebiliriz. Kara, bizi kendisinin bizzat dahil olduğu bir seçim yönetim sürecine, 2025 Ontario eyalet seçimlerine götürüyor. Kanada'nın seçim sistemi ve lojistiğinin kapılarını bizler için aralarken, demokratik bir sürecin arkasındaki yönetsel yapıya ve kamu çalışanlarına ışık tutuyor.

Kamu personeli ve üst düzey yöneticilere ilişkin makalelere önceki sayılarında yer veren *Publicus*, bu sayısında da görev, yetki ve sorumluluklarıyla yasama, yürütme ve yargı organlarının bileşiminde önemli bir mevkide duran Adalet Bakanlarına yoğunlaşan bir makaleye yer veriyor. Çağrı Çolak'ın "Türkiye'de Adalet Bakanı Profili Üzerine" araştırma makalesi 1920' den 2026 yılına kadar görev almış 74 bakanı yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, doğum yeri, diğer bakanlıklardaki bakanlık deneyimi ve atanma şekli yönünden inceliyor.

Her bilgi üretim sürecinin gelişimi ancak kendine refleksif bir gözle bakmakla mümkün. Onun için literatürü ve disiplini eleştirel bir gözle ve öneriler sunarak ele alan makaleler çok değerli. Esra Nur Tuğan'ın "Türkiye'de Kamu Yönetimi Eğitiminin Lisansüstü Tezler Bağlamında İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Örneği" başlıklı araştırma

makalesi, Hacettepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü örneğinden yola çıkarak, 13 yıla yayılan lisansüstü tezlere odaklanıyor. Necmi Kavuşturan'ın "Yönetmel Aklın Dönüşümü: İdeal İyi'den Teknik ve Pragmatik İyi'ye Yönetmel Bir Arayış" başlıklı derleme makalesi ise, uzun erimli ve çok katmanlı bir literatür incelemesi ile "iyi insan olma/iyi yönetim ideali"nin teknik ve pragmatik iyi lehine nasıl geri çekildiğini gösteriyor. Bu durumun "insanın anlam arayışını[n] yönetim süreçlerinden dışlanmasıdan kaynaklan" dığını dile getirerek, yeni değer ve amaçlarla örölü yeni bir yönetim anlayışının mümkün olup olmadığını tartışıyor.

Üç sayıdır devam ettirdiğimiz uzmanlarla söyleşi serimizin bu sayıdaki konusu ise, T.C. İçişleri Bakanlığı-Araştırma ve Etütler Merkezi (AREM) Başkanı, Türk İdari Araştırmalar Vakfı (TİAV) Genel Sekreteri Doç.Dr. Selim Çapar. Kaan Akman'ın gerçekleştirdiği söyleşi Çapar'ın uzun yıllara ve geniş bir alana yayılan deneyim ve birikimini bize ulaştırıyor. Mülki idare ve bakanlık deneyimlerini aktarmanın yanı sıra, Çapar ayrıca, bizlere uzmanlık deneyimi ile araştırmacı kimliğin nasıl birleştirilebileceğini ve ne gibi özgün kurumsallaşma deneyimlerine dönüşebileceğini gösteriyor.

xix

Bu Editörden yazısında son olarak sizlerle *Publicus* açısından önemli iki haberi de paylaşmak istiyoruz. *Publicus*'un Crossref DOI (Digital Object Identifier) başvurusu kabul edildi. Bu kapsamda, *Publicus*'ta yayımlanan ve yayımlanacak bütün makalelere DOI ataması yapılacaktır. DOI, elektronik ortamdaki akademik makale, kitap ve verilerin benzersiz, kalıcı ve doğrudan tanımlanmasını sağlayan uluslararası bir sistemdir. URL'ler değişse dahi erişimin kesintisiz sürdürölmesini, atıfların doğru şekilde izlenmesini ve bilimsel çalışmaların görünürlüğünün ve güvenilirliğinin artırılmasını sağlar.

Publicus, DOAJ indeksi tarafından taranmaya başlandı. DOAJ (Directory of Open Access Journals), açık erişim yayıncılığının "altın standardı" olarak kabul edilen, DOAB, Crossref ve COPE gibi kuruluşlarla iş birliği yapan uluslararası bir indeks. DOAJ'a kabul edilmek; dergimizin akademik kalitesinin, hakemlik süreçlerinin ve yayın etiğine bağlılığının uluslararası düzeyde tanınması anlamına geliyor. Bu gelişme, *Publicus*'ta yayımlanan çalışmaların görünürlüğünü ve erişilebilirliğini önemli ölçüde artıracaktır. Makalelerimiz artık 45 ülkede, 36 farklı dilde faaliyet gösteren küresel açık erişim ekosisteminin bir parçasıdır. DOAJ'ın bağımsızlık ve açıklık ilkeleri sayesinde, dergimizde yayımlanan çalışmalar dünya genelindeki araştırmacılar tarafından ücretsiz ve engelsiz bir şekilde erişilebilir olacaktır. Bu başarıya katkı sunan geçmiş ve mevcut tüm yayın ekibimize, yazar ve hakemlerimize içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Editör

Fatma Eda Çelik

EPHE / Université PSL, Fransa-Paris

Kaynakça

- Bourdieu, P. ve Sayad, A. (1964). *Le Déracinement – La Crise de l’Agriculture Traditionnelle en Algérie*. Les Éditions de Minuit.
- Fleming, P. (2025). *Karanlık Akademi – Üniversiteler Nasıl Ölüyor?* Koç Üniversitesi Yayınları.
- Harari, Y.N. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders*. Kolektif Kitap.